

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DV RANDI || à Sancto Portiano, in Sententias
Theologicas Petri Lombardi || Commentariorum libri ||
quatuor. ||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio octava. Vtrum Charitas augeatur per quemlibet actum
meritorium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

41 Rationes principales quae adductae sunt ad probandum quod forma intensa & remissa non sunt eadem forma secundum numerum concedenda sunt pro quanto probant quod forma intensa & remissa mutuo se expellunt tanquam partes unius continui successiuus sicut in corpore quantitatis expositum est, sed non probant quin tota forma cuius illae sunt partes sit una numero continuata.

42 AD Rationes in oppositum respondendum est: ad primam cum dicitur quod si intensum & remissum essent diuersae formae sequeretur quod in quolibet motu intentionis essent infinitae formae. Dicendum est quod sicut in quolibet motu sunt infinitae partes motus in potentia & vniuersaliter in quolibet continuo, sic in forma quae per motum successiuum & continue acquiritur, sunt infinitae formae partiales quae in sua continuitate constitunt unam totalem formam secundum quam tota successio motus acquiritur, tamen secundum nullam earum est actus mutatum esse, nisi secundum finalem gradum ad quem terminatur motus, & hoc non est inconueniens imo necessarium quod infinitae formae in potentia per modum partium continui sint in qualibet forma quae per motum acquiritur.

43 Ad secundum dicendum est quod forma remissa quae ante motum erat in subiecto sub esse fixo abicitur in instanti, sequens tamen forma non introducit in instanti sed in tempore, sicut enim per motum localem contactus mobilis cum alio corpore secundum sui vitium soluitur in instanti, quia erat secundum indiuisibile, processus vero mobilis ad quemcumque locum est successiuus, quia omnis locus quantitatem habet, sic recessus subiecti a forma remissa quae prius erat in subiecto sub esse fixo & indiuisibili in instanti, acquisitio vero formae sequentis per motum cum habeat latitudinem continuitatis, fit in tempore.

44 Ad tertium dicendum quod frigidum remittens calidum aliquid imprimit non per se solum, sed cum calido agente, vel conseruante calore pristino, sicut enim calidum & frigidum de nouo appropinquata eidem passiuo causant tepidum non alterum tantum, sed utrumque, sic frigidum superueniens agenti & conseruanti calore circa idem subiectum agit una cum ipso remissiore calore, non quod seorsum unum causet calorem & aliud frigus, sed ambo tenentia locum unius agentis agunt effectum utriusque proportionabilem secundum modum suae virtutis.

QUESTIO OCTAUA.

Vtrum charitas augeatur per quemlibet actum meritorium.

Tho. 1. 2. q. 114. ar. 3. ad. 3. & 2. 2. q. 24. ar. 6.

AD quartum sic proceditur. Et arguitur quod charitas augeatur per quemlibet actum, quia quod potest facere maius potest & minus, sed maius est mereri vitam aeternam quam augmentum charitatis. Cum ergo per quemlibet actum informatum charitate homo mereatur vitam aeternam, videtur quod fortiori ratione mereatur augmentum charitatis.

2 Item aut primus actus aliquid operatur ad augmentum habitus aut non, si sic eadem ratione secundus & tertius, & quilibet alius, si non, eadem ratione nec secundus nec tertius, nec quilibet, igitur aut habitus nunquam augebitur quod est manifeste falsum, aut augebitur per quemlibet actum.

3 IN CONTRARIUM est, quia habitus habet augmentari & generari ex eisdem, ut patet ex 2. Ethic. sed charitas non generatur in nobis ex actibus nostris, sed est a solo Deo eam influente, ergo per nullum actum nostrum potest augeri.

4 RESPONSIO. Videnda sunt tria, primum est qualiter se habent differenter actus nostri ad habitus infusos, & ad acquisitos in generatione & augmento eorum. Secundum est quod quilibet actus conformis habitui acquisito generat ipsum vel generatum prius augmentat. Tertium est quomodo se habeat actus nostri ad augmentum charitatis.

5 QVANTVM ad primum sciendum est quod habitus acquisiti causantur ex actibus nostris. Infusi autem non, sed tantum a Deo, propter quod actus nostri se habent ad habitus acquisitos aliquid effectiue, ad charitatem autem & ad habitus infusos non, sed tamen dispo-

sunt per modum meriti. Et hoc tam respectu infusionis, quam respectu augmenti, tamen ex eisdem sit acquisitio & eius augmentum.

6 QVANTVM ad secundum sciendum quod non est alia difficultas de augmento habituum acquisitorum ex actibus quam de augmento aliarum qualitarum recipientium magis & minus. In omnibus enim ex vno actu non quocumque, sed habente effectum posituum, generatur habitus vel qualitas ex quolibet simili augmentatur, quod patet sic. Omne enim passiuum dum patitur ab agente recipit aliquam impressionem, quia non est intelligere passionem proprie dictam sine abiectione & receptione, nec improprie dictam sine receptione, actus enim conformis habitui agit in potentia quae nata est perfici per habitum vel obiectum mediate actu, vel illud quod est causa actus, ergo aliquid imprimit in potentiam. Nunc est ita quod quando impressio facta ab vno agente non absorbetur aut totaliter corrumpitur quousque appropinquat eidem passiuo communi agenti, illud secundum agentis suae impressione augmentatur prius impressum. Si vero impressio prioris agentis absorbeatur prius, tunc secundum agentis de nouo facit suam impressionem per modum suae virtutis. Impressio ergo facta per primum actum aut manet usque ad adueniendum secundi, aut non. Si maneat illud augmentatur per secundum, si non maneat, quae iam eodem modo deinceps processione facta per secundum & sic de aliis, & sequitur si non maneat quod nunquam generabitur habitus. Si vero maneat iam generatus est habitus per talem actum & per quemlibet actum alium augmentatur. Cum enim habitus & quocumque qualitas sit forma simplex oportet quod vnicuique actu acquiratur quantum ad id quod est per essentiam: quod dico pro tanto quia quantum ad completam rationem habitus non est sic, habitus enim & dispositio licet sint vna res per essentiam differunt tamen in hoc, quia illud idem quod dicitur dispositio per modum imperfecti instabilis dicitur habitus per modum stabiliis & perfecti, quia ergo vnus solus actus non potest suam impressionem facere sub esse perfecto & stabili potissime ubi praexistit contraria dispositio potentiae ideo quod generatur ex vnicuique actu potius dicitur dispositio quam habitus.

7 DE TERTIO sciendum quod non omnis actus ex charitate procedens meretur augmentum charitatis, sed solum illi qui sunt secundum proportionem charitatis informantis voluntatem, vel excellentiores, puta ex toto conatu voluntatis. Cuius ratio est, quia ille solus dignus est accipiendis qui bene vitur iam acceptis, sed habet habitum iam intentum & remissum operans non vitur debito modo suo habitu, quia actus non proportionatur intentioni habitus, ergo per tales actus non meremur augmentum charitatis, sed solum per illos qui excellunt vel adaequant ipsum habitum.

8 AD PRIMUM argumentum dicendum quod maius est mereri augmentum charitatis, quam vitam aeternam, quia per illum actum per quem meremur augmentum charitatis meremur vitam aeternam, & aliquid aliud scilicet cet charitatis augmentum & non e conuerso. Non enim per omnem actum per quem meremur vitam aeternam meremur augmentum charitatis.

9 Ad secundum dicendum quod habitus acquisitus causatur ex vnicuique actu quantum ad essentiam habens & per quemlibet actum sequentem augetur. De habitu autem infuso ut est charitas ad quem se habent actus nostri solum meritorie non est sic, quia per illos actus solum meremur augmentum habitus qui sunt proportionati habitui vel excellentiores & causa dicta fuit. Argumentum in oppositum solum probat quod charitas non augetur ex actibus nostris effectiue quod conceditur.

QUESTIO NONA.

Vtrum charitas possit augeri in infinitum.

Tho. 22. q. 24. ar. 7. de Malic. q. 1. 5. ar. 3.

QVinto queritur, vtrum charitas possit augeri in infinitum. Et videtur quod sic, quia bonus saltem in via semper potest proficere, ut dicit glossa Philip. 3. sed non est profectus sine augmento charitatis: ergo charitas saltem in via semper potest augeri.

2 Item